

KONSEK TRØNDELAG IKS
Postboks 2564
7735 STEINKJER

Tilbakemelding - forvaltningsrevisjon vann og avløp

Det vises til Forvaltningsrevisjonsrapport fra Revisjon Midt Norge datert 09.09.22, og kommunestyrets vedtak i sak 75/22, hvor kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan kommunestyrets vedtak er fulgt opp innen 31.03.23.

Nedenfor følger punktvis tilbakemelding på de 11 kulepunktene i vedtaket:

1 Kommunen bør få på plass rutiner og planer der det mangler, samt oppdatere de ved behov

1.1 Rutiner:

Det foreligger rutiner og driftsinstrukser for daglig drift og i forhold til hvordan ulike typer hendelser skal håndteres.

En har pr. i dag er dokumenter tilknyttet dette lagret i Teams, uten at det er noe helhetlig system. En har derfor bestilt en oppgradering av Gemini Portal, hvor driftsinstrukser, sjekklister etc. kan føres digitalt. Programvare forventes levert før sommer 2023, og at en lastet opp rutinebeskrivelser og sjekklister i løpet av 2023. Det tas en gjennomgang av dokumentene ved overføring, slik at de tilpasses den enkelte driftsstasjon.

Det er videre igangsatt arbeid med å overføre IK-håndbok, HMS-rutiner for vann- og avløp til kommunens kvalitetssikringssystem Compilo. Dette for at slike instruksjoner skal være tilgjengelig på alle nivå i organisasjonen.

1.2 Planer:

En har gjennomgått de planene som vi pr. i dag har og er nødvendig å få på plass. Her følger status:

Type	Status	Planlagt ferdigstilt
Temaplan for vann og vannmiljø	Vedtatt i 2022. Tiltaksliste revideres årlig i forbindelse med budsjett/økonomipløan. Plandokument hvert 4 år.	2023
ROS-analyse for vannforsyning	ROS fra tidligere kommuner er gjeldende. Ble i 2022 igangsatt arbeid med ny ROS for Orkdal vv, som skal benyttes som mal for øvrige anlegg.	Utgangen av 2023

Vår dato

Vår referanse

31.03.2023

22/01413-9

IK-håndbok vann	Felles IK håndbok utarbeidet i 2020 – oppdatert 2023. Varslingslister er utarbeidet i Teams. Definert som varslingsgruppe i Gemini Portal, ajourføres min. 1 g. pr år.	Årlig gjennomgang
Beredskapsplan	Beredsksplaner for vann foreligger fra de gamle kommunene. Ny beredskapsplan vil utarbeides med grunnlag i de kritiske elementer som framkommer av ROS-analyse.	2024.
Drifts- og vedlikeholdsplaner for vann	Det er utarbeidet driftsplaner for 3 av 6 vannverk. Manglende planer for de 3 siste er under arbeid. Årlig gjennomgang	Årlig gjennomgang
Plan for lekkasje kontroll og fornying.	Basert på kommunens ledningskart, lekkasjeregistreringer og anbefalinger i Norsk vanns rapport 196/13 anser vi behov for å utarbeide en plan for lekkasjekontroll og fornying av ledningsnett	Innen sommer 2024
Prøvetakingsplan for drikkevann	Prøvetaking av drikkevann utføres i hht. drikkevannsforskriftens bestemmelser og fartekartleggingsanalyser	Årlig
IK-håndbok avløp	IK håndbok ble sist revidert i 2021. Gjennomgås i 2023.	Utgangen av 2023.
Drifts og vedlikeholdsplan avløp	Det foreligger driftsplaner for GORA, pumpestasjoner og øvrige renseanlegg. Planene gjennomgås årlig og legges inn i Gemini Portal og kommer så opp som oppgave til operatørene	Gjennomgang minimum 1 g. pr. år.
Plan for kontroll av innlekk av fremmedvann	Samkjøring av data fra SD anlegg, strømforbruk og nedbørsmengder gir mulighet for lettere avdekking av fremmedvann. I forbindelse med problemområder blir det t plan for gjennomføring av søk i de enkelte områder.	Arbeid er igangsatt.
Prøvetakingsplan avløp	Det utarbeides årlig prøvetakingsplaner for avløpsvann inn og ut fra renseanlegg for dokumentasjon av rensegrad. Videre har kommunen krav til å gjennomføre miljøundersøkelser i Orkdalsfjorden hvert 6 år. Prøvetakingsplan utarbeides i hht. krav i forskrift og utslippstillatelse.	Årlig Hvert 6. år

2. Kommunen bør gjøre tiltak som reduserer lekkasjer på ledningsnettet

Dette er et arbeid som pågår kontinuerlig. Endringer i vannforbruk i områder blir registrert på kommunes SD-anlegg, og ved større hendelser blir det gitt melding via SMS til driftsoperatør/vakt telefon når det oppstå.

Kommunen har over tid hatt fokus på å monteres vannmålere i ledningsnett for å registrere vannforbruk i ulike soner, og lette søk etter lekkasjer. Montering av vannmålere vurderes derfor også ved rehabilitering og nyanlegg. Vannmålere er tilknyttet SD-anlegg, og en SMS-melding vil kunne gå til driftsoperatør ved unormal økning i vannforbruk.

For områder med generelt høyt vannforbruk, har en gått til anskaffelse av 2 ultralydmålere og en hydrofor, som skal bidra til å lokalisere lekkasjer på ledningsstrekke. Det er ønskelig at det blir etablert et eget «lekkasjesøk-team», som rykker ut når det registreres høyt forbruk.

Videre vil en overgang til smarte vannmålere i husstandene etter hvert gi oss mulighet til å registrere lekkasjer tilknyttet eiendommer og stikkledninger, som også vil være med å redusere lekkasje.

Når lekkasjer avdekkes på kommunalt vannledningsnett blir slike prioritert utbedret. Ved lekkasjer på privat ledningsnett blir eier kontaktet, eventuelt skriftlig med frist for utbedring.

3. Kommunen bør beskrive drift- og vedlikeholdsbehov for alle anlegg

Vedlikeholdsbehov for bygningsmassen tilknyttet VA-anleggene registreres og ajourføres på Teams, jfr. Pkt. 1.1.

Ved behov for rehabilitering av ledningsanlegg/kummer o.l registreres dette inn i Gemini Portal. Prosjekter som krever umiddelbare tiltak igangsettes med bruk av midler avsatt i driftsbudsjett, eller posten "Div. Ledningsanlegg" i investeringsbudsjettet for større tiltak. Større arbeider med fornying meldes inn i forbindelse med budsjettarbeid som nye drifts- eller investeringsprosjekter.

En anser ikke behov for en egen plan for drifts- og vedlikeholdsbehov, men at en vurderer tiltak der det ut fra registrerte hendelser, anleggenes alder og materialbruk løpende gjør prioriteringer i forhold til drifts- og vedlikeholdsbehovet. En plan for drifts- og vedlikeholdsbehov må ses i sammenheng med driftsplanene og en plan for vedlikehold og fornying av ledningsnett (pkt. 4)

4. Kommunen bør utarbeide en overordnet plan for vedlikehold og fornying

Norsk vanns Rapport 196/2013 *Veiledning i tilstandskartlegging og fornyelse av VA-transportssystemer* benyttes for å lage en oversikt over sårbare ledninger ut fra alder og materiale. Vi har registrert dette i vårt digitale ledningskartsystem, og kan sammen med registrerte driftshendelser ser vi behov for å lage en overordnet plan for vedlikehold og fornying av ledningsnettet i årene framover.

5. Kommunen bør oppdatere beredskapsplan for vann

Som vist i tabell under punkt 1 planlegges beredskapsplan revidert med basis i det som framkommer av kritiske hendelser gjennom en ROS-analyse. Arbeid med denne plan forventes å kunne utarbeides i løpet av 1. halvår 2024. Inntil videre ajourføres beredskapsplanene fra tidligere kommuner, som er tilgjengelig for driftsoperatørene i Teams.

6. Kommunen bør vurdere om utskiftingstakten på ledninger er tilstrekkelig

Generelt bør utskiftingstakten for vann- og avløpsledninger være minimum 2 % årlig. I 2023 og 24 er det avsatt ekstra midler for å lage en plan for utskifting av eldre ledningsnett.

7. Kommunen bør sikre at avløpsanleggene har tilstrekkelig kapasitet

Dette er punkt som er omhandlet i temaplan for vann- og vannmiljø vedtatt i 2022, og som det er igangsatt arbeid med. Her er avløpsanleggene i Vassbygda og Kjøra ferdigstilt, og det er utarbeidet forprosjekt for Grefstad RA. For Gammelosen RA og Løkken RA er det igangsatt arbeid med skisseprosjekter. Endringer i avløpsdirektivet gjør at GORA og Løkken RA kan få strengere krav enn det som var antatt ved vedtak av temaplanen.

8. Kommunen bør vurdere om rutiner og oppfølging av avløpsanlegg og etterlevelse av tillatelser innen avløp er tilstrekkelig.

VA-avdelingen drifter anlegg og tar prøver i hht. forurensningsforskriftens og gitte utslippstillatelser. Videre tas det prøver for aktuelle parametere som dokumenterer renseeffekt.

For alle anlegg som omfattes av forurensningsforskriften kap. 13 og 14 rapporteres det videre årlig til forurensningsmyndigheten, som også fører tilsyn med at anleggene driftes i hht. gitte tillatelser. Det er påvist at flere anlegg ikke tilfredsstillende renskravene.

Det foreligger planer for oppgradering av renseanlegg, og en har derfor valgt å tillate mindre tilknytninger på tross av at dagens anlegg ikke har kapasitet til å rense avløpsvannet tilfredsstillende.

For større utbygginger som en kan forvente blir ferdigstilt og tatt i bruk før nytt renseanlegg er på plass, må vi gjøre konkret vurdering i det enkelte tilfelle.

9. Kommunen bør sikre at de har tilstrekkelig oversikt over private avløpsanlegg i sine system

For å sikre god oversikt og saksbehandling på fagfeltet spredt avløp / private avløpsanlegg, har kommunen har gjort avtale om innkjøp av programvaren Gemini Privat Utslipp. Programvaren Gemini privat benyttes også på vann og avløp, og modulen Utslipp er spesialdesignet for oppfølging av spredte avløp / private avløpsanlegg. Søknadsbehandling og pålegg kan heldigitaliseres i programvaren, og programvaren ivaretar og arkiverer all informasjon om avløpsanleggene, med alle komponenter og kartdata. Programvaren har også løsning for å legge inn tidspunkt for kontroll/inspeksjon/tilsyn av avløpsanlegg, med påfølgende varsling i systemet. ReMidt IKS har oversikt over alle slamtanker i kommunen som de tømmer. Disse dataene planlegges å overføres programvaren, slik at kommunen får oversikt over slamtankene i sitt system.

10. Kommunen bør gjennomføre tilsyn med private avløpsanlegg

For å systematisere gjennomføring av tilsyn, kontroll og inspeksjon, er enhet Plan og byggesak i gang med utarbeidelse av et tiltaksprogram for opprydding av de spredte avløpene / private avløpsanleggene. Det planlegges å legge fram tiltaksprogrammet for behandling i politisk utvalg (Hovedutvalg forvaltning) i april 2023. Tiltaksprogrammet legger opp til å rydde opp i forurensning fra de private avløpsanleggene område for område, og det vil bli anbefalt at man starter i områder med sårbare resipienter med brukerinteresser, som nedbørfelt til drikkevann (overflatevann / grunnvann) og offentlige badeplasser. Videre vil det bli foreslått å rydde opp i nedbørfelt til resipienter vurdert med «moderat» økologisk tilstand eller dårligere, hvor opprydding av forurensning fra private avløpsanlegg forventes å bidra til bedring av kvaliteten. Det planlagte tilsynet vil hovedsakelig bli utført ved dokumenttilsyn, men også ved fysisk befaring og kontroll. I tiltaksprogrammet vil det også legges inn forslag til framtidig jevnlig kontroll/inspeksjon når nye avløpsanlegg, både private og kommunale avløpsanlegg, etableres i kommunen.

11. Kommunen bør sikre at alle anlegg inspiseres jevnlig:

For å få gjennomført planlagt opprydding er det fra 1.1.2023 opprettet en ny stilling ved enhet Plan og byggesak. Stillingen skal i sin helhet benyttes på fagområdet spredt avløp / private avløpsanlegg, som omfatter søknadsbehandling for utslipp, dokumenttilsyn og fysisk tilsyn, påleggssaker og andre saker tilhørende fagfeltet. Stillingen også ha ansvar for tilsyn av kommunale avløpsanlegg, med utslippstillatelse hjemlet i kap. 13 i forurensningsforskriften. Stillingen kompletterer eksisterende stillinger på fagfeltet. For å bygge et fagmiljø er det gjort endringer ved enheten for å samle arbeidsoppgavene på spredte avløp / private avløpsanlegg. Arbeidsoppgavene tilhørende spredte avløp / private avløpsanlegg (kap. 12 – anlegg), samt tilsyn av kommunale anlegg (kap. 13 – anlegg) vil ligge fast til 2 stillingshjemler, i tillegg til at andre saksbehandlere på enheten også har kompetanse til å bidra i perioder med høy arbeidsbelastning.

Vår dato

31.03.2023

Vår referanse

22/01413-9

Med hilsen
Orkland kommune

Roar Santi Grindvold
roar.grindvold@orkland.kommune.no

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.